

Akordy pro rvačku i nebeský balet

V českém překladu vyšla pozoruhodná kniha profesora nottinghamské univerzity Mervyna Cooka, specialisty na Benjaminu Brittena. Zároveň se ovšem s velkým zájmem věnuje i hudbě, která je součástí nejvýznamnějšího uměleckého produktu dvacátého století – hudbě filmové. Vydání Cookových Dějin filmové hudby v Nakladatelství AMU a Casablanca lze považovat za příspěvek k hlubšímu poznání tohoto žánru.

Objemná kniha encyklopedického charakteru láká k nesoustavnému čtení. Tu čtenář zabrousí na stránky věnované jeho oblíbenému režisérovi, jinde je zaujat proslulým filmem a rozbořem jeho hudebního doprovodu. Je radno doporučit, že až si nedočkavý čtenář takto užije, měl by se ukázněně vrátit na začátek a knihu začít číst chronologicky.

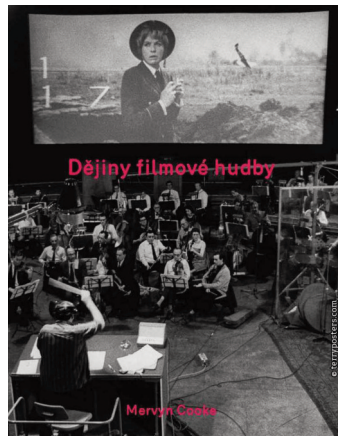
Věřte, že se to vyplatí. Už v první kapitole věnované „němému“ filmu (uvozovky autor užívá proto, že i film beze slov užíval zvuk jako zásadní složku filmového prožitku) Cook vysvětluje termíny laickovi neznámé (hudba diegetická a nediegetická) a objasňuje funkci filmové hudby. Anglosaský profesor ovšem ví, jak upoutat čte-

hudebních skladatelů jako Korngold, Copland, Tomkin, Waxman, Steiner, ale neopomene také zdůraznit silný vliv vedení studií na konečnou podobu snímku.

Sugestivně vyznívá kapitola o poválečném vývoji amerického filmu – například vylíčení spolupráce Leonarda Bernsteina s Eliou Kazanem na filmu V přístavu (Bernstein zprvu nechtěl být spojován s kontroverzním režisérem, silné herecké výkony ho však nakonec přesvědčily) nebo zmínka o podílu skladatele Elmera Bernsteina na filmech Sedm statečných a Velký útěk.

KLASIKA U KUBRICKA

Recenzent je na rozpacích, jaké jméno zvolit, hodlá-li doložit, jak



hana Williamse či Carla Orffa, přes oslovení uznávaného Alexe Northa, jehož nechal složit čtyřicet minut hudby, a pak ji odmítl, nakonec zvolil Prolog symfonické básně Richarda Strausse Tak pravil Zarathustra a obehnaný, leč půvabný valčík Johanna Strausse Na krásném modrém Dunaji. Asi to byla dobrá volba. Někdo si při poslechu Straussova valčíku představí dámy v náručích gentlemanů, ale my, kdo máme rádi Kubrickovu klasiku, budeme mít Straussa už navždy spojeného s ladnou elegancí bez-tížného baletu, řečeno slovy Mervyna Cooka.

NEJEN AMERIČTÍ TVŮRCI

Autor nevěnuje pozornost jen americkým filmům, ale i kinematografii britské, francouzské, italské, sovětské, japonské a indické. Připomíná vzájemně tvůrčí ovlivňování režisérů a „jejich“ skladatelů: Federica Felliniho a Nina Roty, Sergia Leoneho a Ennia Morriconeho (na jiném místě Davida Lynche a Angela Badalamentiho či Sergeje Ejzenšteina a Sergeje Prokofjeva). Vzhledem k širokému záběru knihy čtenář podvědomě počítá s tím, že nalezne i pasáž o českých tvůrcích, Cook však zmiňuje jen spolupráci Václava Trojana a Jiřího Trnky (nezapočítáme-li Formanova Amadea).

Vynikající zpracování publikace, čtivý překlad Davida Petru a precizní redaktorská práce (oceníme ji zejména při hledání v rejstřících) činí z této publikace nepominutelnou položku v knihovně filmových fanoušků.

■ Alena Sojková



Jaké by byly filmy Sergia Leoneho bez hudby Ennia Morriconeho (na snímku)?

nářskou pozornost, proto třeba popíše, jaký účinek měl zmenšený septakord ve scénách zla, zločinnosti, padoušství... Prý není ve filmové muzice většího klíše!

ZLATÝ VĚK A HOLLYWOOD

V kapitole Zlatý věk Hollywoodu se autor zabývá způsobem tvorby filmové hudby (skladatelé museli často dílo dokončovat ve velkém spěchu, protože hudbu psali až k hrubému sestihu) a podrobně rozebírá velká díla tehdejší kinematografie z dílny Hitchcockovy, Fordovy, Hustonovy, Wellesovy a dalších z pohledu hudebního dotvoření filmového obrazu a jeho výpovědi. Cook připomíná jména

bravurně a s jak promyšlenými odkazy na jiná díla filmová či hudební si autor počíná, charakterizuje-li tvorbu významných režisérů. Namátkou: Davida Lynche, Quentina Tarantina, Martina Scorseseho nebo Stanleyho Kubricka. Právě na jeho filmech, a zejména vědeckofantastické klasice 2001: Vesmírná odysea dokumentuje, jak režisér pracoval s klasickou hudbou, ať už původní, určenou pro jeho film, nebo převzatou, například s díly Ligetiho nebo Pendereckého. Asi největší kritiku sklídl za svůj přístup k hudbě u Vesmírné odyseji. Od počátečního váhání, zda užít hudbu Mendelssohna, Vaug-

VYTIPOVÁNO

REVUE A HAZARD

Městské divadlo Brno má už dlouho zasloužené renomé všestranně profesionální líně hudebních talentů, vyzrávajících na osvědčených zahraničních či domácích novinkových titulech. K broadwayské repertoárové linii se nyní přidal klasický muzikál **Funny Girl** (1964) autorů **Jule Styne – Isobel Lennartová – Bob Merrill**. Další zdejší inscenace německého režiséra Pavla Fieberta, který upravil překlad Jiřího Joska, stěžejí může plně konkurovat slavnému stejnojmennému filmu. Sladkobolně plytký, ze skutečných událostí čerpající příběh vztahu cílevědomé herečky a hazardního hráče však nabízí chytlavé, interpretačně náročné melodie i svižná taneční čísla, takže při alternování klíčových rolí (v titulní se střídá Radka Coufalová s Hanou Holišovou) oddechovým laděním diváky jistě potěší.

■ Vít Závodský

ŽELVÁK A JINÉ CELEBRITY

Že je **Miroslav Bobek** zručný stylista, potvrdil už svými gorilími pohádkami a říkánkami o Moje, Richardovi a dalších hrdinech tak trochu jiné reality show. O jeho schopnosti poradit si se sloupkem či fejtonem se mohou přesvědčit čtenáři některých novin a časopisů – a nyní i knižního výboru stylově nazvaného **Bobky od Bobka** (nakladatelství Jan Vašut). Textíky o zvířecích celebritách počínaje želvákem Eberhardem a konče malující slonící Shanti mají švih a spád, chytré titulky a stručné pointy. Není divu, jen si představte, že chodíte do práce, v níž vinotéka slouží na přezimování zmije saharské...

■ Milan Pokorný

ŽIVÝ CHAČATURJAN

Tvorba Arama Chačaturjana je u nás pozapomenuta, snad i proto, že je zapsán jako sovětský skladatel, proplovající bez problémů – na rozdíl třeba od Šostakoviče – tuhým totalitním režimem své vlasti. Ba víc, jako nadšený stoupenec systému. Nicméně po něm zůstala zajímavá, temperamentní hudba, která se pořád dobře poslouchá. Oživení si zaslouží nejen slavný, stále uváděný Šavlový tanec z baletu Gajané či invenční hudba k Lermontovově hře Maškaráda, ale také Chačaturjanův klavírní, houslový či violoncellový koncert. K nejlepšímu opusům na 2CD **Aram Chačaturjan, skladatel – dirigent – klavírista** Supraphon navíc přidal i několik kuriozit, například Šavlový tanec v autorově klavírním podání či pár popových písniček rovněž v jeho interpretaci.

■ Agáta Pilátová